

Help! Hoe schrijf ik een rapporttekst? *De Digitaalkit* biedt ondersteuning

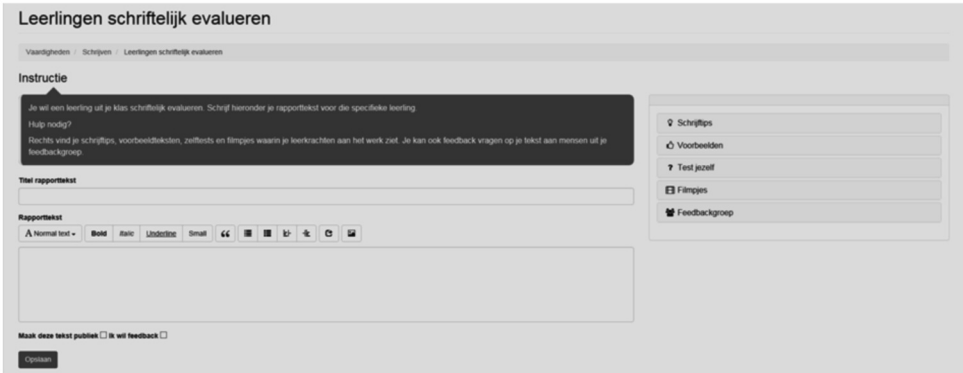
1. De Digitaalkit

Schrijven is en blijft een moeilijke vaardigheid, ook voor studenten en (startende) leraren Lager Onderwijs. Daarom ontwikkelen we binnen een tweejarig PWO-project *De Digitaalkit*, een website die startende leraren Lager Onderwijs ondersteunt bij schrijftaken die bij hun job horen, zoals 'schriftelijk evalueren', 'schriftelijke instructies geven' of 'een brief of e-mail aan ouders schrijven'. Dit PWO-project – dat ook een praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek is – loopt van september 2015 tot september 2017.

2. Eerste module over schriftelijk evalueren

We zijn gestart met een module over rapportteksten schrijven, omdat heel wat studenten en leraren Lager Onderwijs bij een bevraging hebben aangegeven dat ze graag ondersteuning willen bij het schriftelijk evalueren van leerlingen. Die eerste module is ontwikkeld, getest door studenten en leerkrachten en bijgestuurd op basis van hun feedback. Dit jaar ontwikkelen we nog twee andere modules, namelijk een module rond brieven/e-mails schrijven aan ouders en een module rond schriftelijke instructies voor leerlingen.

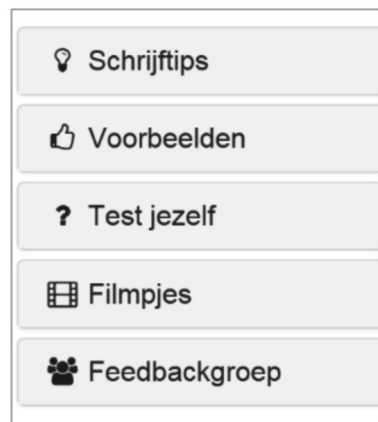

3. Een krachtige digitale taalleeromgeving

Met *De Digitaalkit* willen we een krachtige, digitale taalleeromgeving creëren: we bieden de gebruiker een veilige, rijke leeromgeving, met diverse vormen van ondersteuning, rond voor hem betekenisvolle schrijftaken. De gebruiker kan op eender welk moment en op eender welke plek – als hij beschikt over een computer met internetverbinding – zoveel oefenen als hij zelf wil. Bovendien is het eindresultaat (de tekst die hij schrijft) echt bruikbaar. Bijvoorbeeld: de rapporttekst die de gebruiker met *De Digitaalkit* voor een bepaalde leerling schrijft, kan hij effectief gebruiken voor het rapport van die leerling.

4. Diverse ondersteuning

Elke module van *De Digitaalkit* heeft dezelfde opbouw. Diverse componenten van het communicatiemodel komen erin aan bod. We focussen daarbij vooral op lezersgericht en doelgericht schrijven. Op de website vind je per module ondersteuning in de vorm van (a) schrijftips (o.a. ‘afstemmen op lezer’, ‘afstemmen op doel’, ‘taaltips’, ‘een checklist’) die je kunt lezen of beluisteren, (b) inspirerende voorbeeldteksten (gebaseerd op reële praktijkvoorbeelden), (c) zelftests (‘selecteer de beste tekst’) en (d) filmpjes waarin je schrijvende leerkrachten aan het werk ziet (observerend leren). De gebruiker heeft ook de mogelijkheid om een digitale feedbackgroep aan te maken en op die manier feedback te vragen aan andere gebruikers.

5. De gebruiker aan het stuur

Er is bewust geen leerpad uitgestippeld. Gebruikers kiezen zelf de inhoudelijke en talige ondersteuning die ze nodig hebben en staan op die manier aan het roer van hun eigen leerproces. We merkten ook dat onze testpersonen de website op verschillende manieren verkenden.

6. *Blended* leertraject

Zelfstandig online leren biedt heel wat voordelen en mogelijkheden. Maar heel wat leerders hebben ook nood aan *face-to-face* contact en offline ondersteuning. *De Digitaalkit* maakt zijn leerpotentieel waarschijnlijk het beste waar als hij wordt ingebed in een *blended* leeromgeving, bijvoorbeeld in de vorm van een workshop waarbij studenten of leerkrachten onder begeleiding de mogelijkheden van *De Digitaalkit* kunnen ontdekken en samen kunnen oefenen. Met dit duwtje in de rug kunnen ze daarna verder zelfstandig aan de slag.

Referenties

- Bonk, C. & C. Graham (2006). *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing.
- Dweck, C. (2014). 'Growth and Fixed Mindset'. Online raadpleegbaar op: <http://www.eduratio.be/dweck.html>.
- Eelen, J. (2011). 'Het hoger onderwijs zal blended zijn of niet zijn. Bijdrage tot VLHORA-studiedag 24 oktober 2011'. Online raadpleegbaar op: <http://www.vlaamsehogescholenraad.be>.
- Europese Commissie (2012). 'Rethinking education'. Online raadpleegbaar op: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0669&from=EN>.
- Hattie, J. (2008). *Visible learning. A Synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Abington: Taylor and Francis Ltd.
- Paus, H., R. Rymenans & K. Van Gorp (2003). *Dertien doelen in een dozijn. Een Referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen*. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Raedts, M., F. Daems, L. Van Waes & G. Rijlaarsdam (2009). "Observerend leren van peer models bij een complexe schrijftaak". In: *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 31 (2), p. 142-165.

- Rondeel, M., A. Grotendorst, E. Deen & J. Kessels (2013). *Ontwerpboek, leertrajecten ontwerpen voor vakmanschap en vernieuwing*. Gent: Kessels & Smit.
- Thorne, K. (2003). *Blended Learning: How to Integrate Online and Traditional Learning*. London: Kogan Page.
- Timperley, H. (2011). *Realizing the Power of Professional Learning*. Maidenhead: Open University Press.
- Van den Branden, K. (2010). 'Taalbeleid in het hoger onderwijs'. In: E. Peters & T. Van Houtven. *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco, p. 213-224.
- Van den Branden, K. e.a. (2011). *Vorderingen van leerlingen in het leren van Nederlands. OBPWO-project 09.04. Beleidssamenvatting en aanbevelingen*. Leuven: KU Leuven.

Bijlage: Checklist – schriftelijke evaluatie voor leerlingen

Lees je feedbacktekst na vanuit het standpunt van de lezer en vanuit het doel. Lees ook na op taalcorrectheid.

1. Is je feedback afgestemd op je leerlingen, je belangrijkste lezers?

- Leerling rechtstreeks aangesproken?
- Juiste toon?

Je leerling voelt zich aangesproken omdat je feedback aansluit bij zijn persoon en omdat jouw betrokkenheid daarin voelbaar is. Schrijf dus vanuit jezelf (o.a. vanuit de ik-persoon). Gebruik woorden die bij je leerlingen en bij jou passen. Wat je schrijft, voelt dan 'echt' aan voor je leerling.

2. Is je feedback afgestemd op je doel: je leerling ondersteunen om te groeien?

- Waarderend (zonder stempel)?
Je vertrekt van de mogelijkheden van de leerling: wees bekrachtigend, spreek je geloof in je leerling uit. Let op met stempels: negatieve en positieve. Ook positieve stempels kunnen een negatief effect hebben.
- Concreet?
Je geeft je leerling concrete, duidelijke informatie over wat er precies sterk of zwakker is en waarom dat zo is.
- Dynamisch en toekomstgericht?
Kwaliteitsvolle feedback is vooral dynamisch en toekomstgericht (feedforward): hoe kan je leerling zich verder ontwikkelen? Je nodigt je leerling uit om na te denken over zijn leerproces en over hoe hij verder kan groeien. Koppel de inspanning van de leerling expliciet aan het resultaat.

3. Heb je **Standaardnederlands** gebruikt?

Schriftelijke feedback geven is 'praten op papier' met je leerling. Toch schrijf je anders dan je spreekt. Ook in de standaardtaal kan je, naast correct en helder, vlot en toegankelijk communiceren.

- Zinsbouw?

Maak je zinnen niet te lang.

- Woordkeuze?

Wees zuinig met moeilijke woorden. Af en toe een tussenwerpsel als 'Amai', 'Wauw' of 'He' kan geen kwaad, als dat bij jou past.

- Spelling?

Wees zuinig met uitroepetekens. Zoek de schrijfwijze van twijfelwoorden op.

Referenties

Reynolds, G. (2011). *The naked presenter: Delivering Powerful Presentations with or without slides*. Berkeley, CA: New Riders.